

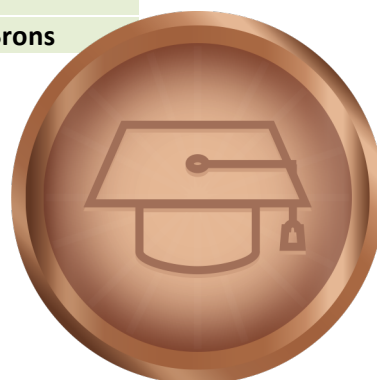
Eindrapport SustainaBul 2013

Naam Onderwijsinstelling

Tilburg University

Overzicht

Categorie	Behaald aantal punten
Management en Beleid	22
Onderwijs	6
CO2 uitstoot en energie	8
Waterverbruik	9
Afvalverwerking	6
Inkoopbeleid	5
Duurzaam voedsel	4
Nieuwbouw en renovatie	6
Betrokkenheid staf en studenten	4
Totaal aantal punten	70
Plaats in de algehele Ranking	15 (26)
Plaats in Ranking van Universiteiten	10 (13)
Categorie	Brons

1. Management & Beleid

- a. De onderwijsinstelling heeft een duurzaamheidsbeleid opgesteld met betrekking tot de bedrijfsvoering, het onderwijs en onderzoek.

Antwoord	Toelichting	Punten
Ja	Tilburg University heeft duurzaamheid opgenomen in haar strategische visie voor 2010-2013: "De UvT wil bijdragen aan een duurzame samenleving en wil op dit vlak maatschappelijk een voorbeeldfunctie vervullen. De UvT zal deze onder meer tot uitdrukking brengen in het faciliteiten- en huisvestingsbeleid. De UvT zal onder haar medewerkers en studenten een structurele bewustwordingscampagne uitvoeren gericht op een zuinig gebruik van energie, vermindering van afval en tegengaan van verspilling. Naast het duurzaamheidsargument spelen aangaande energiegebruik ook financiële argumenten. Bij stijgende energiekosten worden initiatieven op het gebied van alternatieve energie en energiebesparingsmaatregelen eerder rendabel. Tevens zal de UvT bij nieuwbouw en renovatie van gebouwen het convenant 'Duurzaam Bouwen' volgen."	3
Bijlagen	/	
Feedback	Het aangehaalde citaat is inderdaad publiekelijk terug te vinden, onder de paragraaf huisvesting. Ik twijfel daarom of dit voldoende bewijs is dat er ook duurzaamheidsbeleid is op het bredere gebied van bedrijfsvoering, onderwijs en onderzoek. Is dit het geval en zo ja, zien we graag aanvullende bewijsstukken hiervoor.	
Reactie	Heb bestand geupload, bijlagen toegevoegd: - MVO_beleid_ISO26000_20120814_definitief.pdf - geeltjeocdProcesMVO.docx - procesMVOnotitieCvBDEF13maart2013.docx	
Conclusie	De bijgevoegde documenten zijn niet publiekelijk te vinden. Gezien bij deze vraag een eis is dat het beleid publiekelijk beschikbaar is, kunnen hier helaas niet alle punten voor worden toegekend. Derhalve zal een deel van de punten voor deze vraag worden toegekend, gezien de opmerkingen die in de publiekelijk beschikbare strategische visie 2010 – 2013 worden gemaakt.	

- b. Er is na 1 maart 2012 gerapporteerd over de vorderingen van het duurzaamheidsbeleid.

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Ja	Zie ook de link: http://www.tilburguniversity.edu/nl/intranet/faculteit-dienst/facility-services/Duurzaamheid/	5
Bijlagen	/	
Feedback	De link die als bewijs moet dienen is alleen toegankelijk met een Tilburg University username en password en daarom voor mij niet te controleren.	
Reactie	Heb bestand geupload. Bijlage toegevoegd: - MVO_beleid_ISO26000_20120814_definitief.pdf	
Conclusie	De beleidsnotitie is gedateerd op 14 augustus, hier wordt de toepassing van ISO 26000 richtlijn uitgezet. Derhalve kan deze vraag worden goedgekeurd.	

- c. In dit duurzaamheidsbeleid worden de volgende thema's besproken: onderwijs, CO2 uitstoot & energie, water, afvalverwerking, inkoopbeleid, nieuwbouw en renovatie, betrokkenheid staf en studenten.

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Onderwijs	Het College van Bestuur (CvB) streeft naar een Duurzame en Milieubewuste Bedrijfsvoering, omdat Tilburg University wil bijdragen aan een duurzame samenleving en op dit vlak maatschappelijk een voorbeeldfunctie wil vervullen. Op onze universiteit wordt er al veel gedaan aan duurzaamheid. Echter dit is niet altijd even zichtbaar en er is nog weinig structuur in te herkennen. Op verzoek van het College van Bestuur heeft Facility Services (FS) het op zich genomen een beleid op dit belangrijke thema te gaan ontwikkelen. Dit kunnen zij vanzelfsprekend niet alleen, duurzaamheid gaat veel verder dan de activiteiten die bij FS plaatsvinden. In het kader van duurzaamheidsbeleid is er in 2012 een beleidsnotitie opgesteld gericht op Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) met daarbij het toepassen van de ISO 26000 richtlijn. Diverse onderwerpen zijn hierin opgenomen, o.a. communicatie, bouw, energie, inkoop, mobiliteit, catering en afval. Deze notitie is positief ontvangen binnen het DO en door de directeuren is aangegeven dat men graag mee wil werken aan de voorgestelde nulmeting. Omdat dit beleid veel verder gaat dan alleen Facility Services, ligt het voor de hand dat op centraal niveau een coördinerende rol op dit terrein wordt gepakt in de vorm van een programma. Inmiddels is er een programmagroep opgestart voor het onderwerp Duurzaamheidsbeleid en Ellen van Dodewaard is hier de projectleider van. Binnen TiU wordt binnen diverse diensten/faculteiten nagedacht hoe duurzaam werken/ maatschappelijk verantwoord ondernemen verder ontwikkeld kan worden. Men is dan ook van mening dat hier een TiU breed programma van gemaakt moest worden en dat dit onderwerp in de voorbereiding van het komende Strategisch Plan een plaats moeten krijgen. Zie ook link: http://www.tilburguniversity.edu/nl/intranet/faculteit-dienst/facility-services/Duurzaamheid/milieubarometer/	2
CO2 uitstoot & energie		2
Waterverbruik		2
Afvalverwerking		2
Inkoopbeleid		2
Nieuwbouw en renovatie		2
Betrokkenheid staf en studenten		2
Bijlagen	/	
Feedback	De toelichting klinkt erg overtuigend, maar ook hier geldt dat de link alleen toegankelijk is met een TiU username en password. Misschien is het mogelijk om de beleidsnotitie waar over gesproken wordt in te zien? Voor een aantal onderwerpen (CO2 uitstoot & energie, nieuwbouw en renovatie) is het bewijs aangetroffen in de onder 1a genoemde strategische visie 2010-2013. Voor afvalverwerking: bewijs in strategische visie 2010-2013: "vermindering van afval en tegengaan van verspilling". Misschien is er bewijs voor bv. afvalscheiding? Daarnaast zien we ook graag bewijsstukken voor de thema's water, inkoopbeleid, en betrokkenheid staf&studenten.	
Reactie	Heb een bestand geupload (zelfde als bij vraag 1a). De rapportage t.a.v. de nulmeting MVO is nog niet afgerond. Verder is er gerapporteerd aangaande duurzaamheid in het arbojaarverslag. verder hebben we qua afvalverwerking gekozen voor nascheiding bij de afvalverwerker (zie bijlage ArboJaarverslag) Bijlagen toegevoegd:	

	<ul style="list-style-type: none"> - ECMNL10503MemoCO2footprintTiU.pdf - EnergiezorgplanEnergiezorgUvTDefEcofys.pdf - volledige_criteriadocument_schoonmaak.pdf - volledige_criteriadocument_papier.pdf - volledige_criteriadocument_kantoorgebouwen_renovatie.pdf - volledige_criteriadocument_groenvoorzieningen.pdf - volledige_criteriadocument_gas.pdf - volledige_criteriadocument_drukwerk.pdf - volledige_criteriadocument_drinkautomaten.pdf - volledige_criteriadocument_catering.pdf - criteriainkoopelektriciteit.pdf - InkoopbeleidTiU.doc - ArboenMilieujaarplan2013enjaarsverslag2012TiUDEFvoorCVBenDO.pdf - procesMVOnotitieCvBDEF13maart2013.docx - notitieafvalbeheerFS.11.032_versie1.5.docx
Conclusie	In de beleidsnotitie dd. 14 augustus 2012 zijn inderdaad alle punten terug te vinden. Derhalve kunnen alle punten worden toegekend.

- d. De onderwijsinstelling heeft geïnvesteerd of gedivesteerd in bepaalde projecten en/of bedrijven of is gewisseld van bank op ethische gronden

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Ja	Zie link: http://www.tilburguniversity.edu/nl/intranet/faculteit-dienst/facility-services/Duurzaamheid/milieubarometer/ en de diverse onderwerpen die daaronder vallen, o.a. Milieubarometer / MVO balans, ecologie, economie en sociaal	0
Bijlagen	/	
Feedback	Ook deze link is alleen toegankelijk met een TiU account en niet te controleren.	
Reactie	Zie ook 1c bijgevoegde bestanden, bijlage toegevoegd: <ul style="list-style-type: none"> • InkoopbeleidTiU.doc 	
Conclusie	Bij deze vraag wordt niet bedoeld op inkoopbeleid, maar op investeringen in de vorm van beleggingen en of het onderbrengen van het vermogen bij een bank. In de genoemde documenten en in de beleidsnotitie is hier niets over te lezen.	

2. Onderwijs

- a. De onderwijsinstelling biedt minors en/of losse cursussen aan gericht op duurzame ontwikkeling, welke inzichtelijk en toegankelijk zijn voor iedere student aan de instelling

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Ja	Zie link: http://www.tilburguniversity.edu/nl/onderwijs/masteropleidingen/rechtsgeleerdheid/programma/milieurecht/ of de link: http://www.tilburguniversity.edu/research/institutes-and-research-groups/tsc/about/	0
Bijlagen	/	
Feedback	De eerste link betreft een duurzaamheids accent binnen de master Rechtsgeleerdheid, de tweede een onderzoeksinstituut. Met deze vraag doelen wij op minors en/of losse cursussen gericht op duurzame ontwikkeling. Gezien deze niet genoemd worden, geen punten voor deze vraag.	

- b. De onderwijsinstelling streeft ernaar duurzaamheid in te bedden in het curriculum van iedere opleiding.

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Ja	Zie: http://www.tilburguniversity.edu/nl/onderwijs/masteropleidingen/rechtsgeleerdheid/programma/milieurecht/curriculum/ Echter nog niet in iedere opleiding het geval.	0
Bijlagen	/	
Feedback	De link die als bewijs dient geeft aan dat duurzaamheid is ingebed in deze opleiding, welke slechts één van alle opleidingen betreft. Is er bewijs dat het de ambitie is om duurzaamheid in te bedden in het curriculum van iedere opleiding?	
Reactie	Verder is er het initiatief geweest om Tilburg Sustainability Center op te richten, waarbij onderzoekers uit de diverse faculteiten binnen TiU zich bezig houden met onderzoek ikv Duurzaamheid. Zie: http://www.tilburguniversity.edu/research/institutes-and-research-groups/tsc/	
Conclusie	Het TSC richt zich er niet op om duurzaamheid in te bedden in het curriculum van iedere opleiding. Ook de eerstgenoemde link levert hier geen bewijs voor.	

- c. De instelling voorziet in ondersteuning en training van de academische staf voor het integreren van duurzame educatie in het curriculum

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Nee	/	0
Bijlagen	/	
Feedback	/	

- d. De onderwijsinstelling heeft een programma en/of interdisciplinair instituut waar onderwezen wordt over en onderzoek wordt uitgevoerd naar oplossingen voor een duurzame samenleving

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Ja	Zie informatie Tilburg Sustainability Center (TSC), http://www.tilburguniversity.edu/research/institutes-and-research-groups/tsc/about/	6
Bijlagen	/	
Feedback	Goedgekeurd	

3. CO2 uitstoot & Energie

- a. De onderwijsinstelling geeft gedetailleerd inzicht in het actieplan om CO2 uitstoot te beperken of te verminderen (volgens het overheid convenant met 30% in 2020 t.o.v. 2005), door het publiceren van bijvoorbeeld het Energie-Efficiency Plan

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Ja	In de beidsnotitie MVO staat dit benoemd, maar kan het niet uploaden??? We hanteren de CO2 footprint. Om een beeld te krijgen van de milieubelasting van Tilburg University monitoren we alle verbruiken. Dit gebeurt met de milieubarometer, een meetinstrument waarmee de milieubelasting van de organisatie in beeld wordt gebracht. Aan de hand van deze uitkomsten berekenen we de milieubelasting van Tilburg University, de CO2-footprint. Tilburg University heeft zich gecommitteerd aan het Meer Jaren Afspraken programma, MJA3/MEE. Het MJA3 is een overeenkomst tussen Tilburg University en de overheid over het effectiever en efficiënter inzetten van energie. Vanaf 1992 heeft de overheid in het kader van het energiebesparingsbeleid met een groot aantal brancheorganisaties een meerjarenafpraak gemaakt over de verbetering van de energie-efficiency. De universiteit richt zich structureel op verbruiksvermindering van energie. We stellen (actie)rapportages op om deze vermindering te realiseren: •Arbo en Milieu jaarverslag •MJA •EEM •Actieplan	1
Bijlagen	/	
Feedback	Zie graag de beleidsnotitie MVO tegemoet als bewijsstuk. Eventueel ook andere documenten over de CO2 footprint, milieubarometer, of één of meerdere van de genoemde (actie)rapportages.	
Reactie	Bijlagen toegevoegd: - EEPUniversiteitTilburg20092012definitieveversiemei2009.doc - EnergiezorgplanEnergiezorgUvTDefEcofys.pdf - MVO_beleid_ISO26000_20120814_definitief.pdf - ECMNL10503MemoCO2footprintTiU.pdf	
Conclusie	In het bijgevoegde EEP worden inderdaad concrete maatregelen genoemd. Voor zover bekend zijn deze stukken echter niet gepubliceerd. Daardoor worden er minder punten toegkend.	

- b. De onderwijsinstelling publiceert haar CO2 voetafdruk en geeft weer hoe deze is opgebouwd

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Nee	We volgen wel de CO2 footprint maar dit wordt niet gepubliceert naar buiten toe	1
Bijlagen	/	
Feedback	Indien jullie de ongepubliceerde voetafdruk kunnen overleggen, kan wellicht een deel van de punten worden toegkend	
Reactie	Bijlage toegevoegd: - ECMNL10503MemoCO2footprintTiU.pdf	
Conclusie	Inderdaad de ongepubliceerde footprint en uit welke elementen deze is opgebouwd. Derhalve kan een deel van de punten worden toegkend.	

c. De onderwijsinstelling publiceert het energieverbruik van elektriciteit en gas

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
?	Publiceert wel deze gegevens (ook in kader van MJA3) maar niet op de UVT-site. Rapportage wordt aan specifieke doelgroep gestuurd.	1
Bijlagen	/	
Feedback	Zijn de gegevens op aanvraag beschikbaar? Zo ja, dan zouden we ze graag ontvangen, en kunnen wellicht toch punten worden toegekend.	
Reactie	Heb een totaaloverzicht 2012 maar krijg altijd een papieren versie. Heb het ingescand dus hoop dat het leesbaar is. Bijlage toegevoegd: - EnergiejaaroverzichtTiU2012totaal.pdf	
Conclusie	Op het bijgevoegde document is slechts van een deel van de gebouwen het energieverbruik gespecificeerd. Derhalve kan slechts een deel van de punten worden toegekend.	

d. De onderwijsinstelling koopt groene stroom in

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Ja, zelfs 100%	Zie ook http://www.tilburguniversity.edu/nl/intranet/faculteit-dienst/facility-services/Duurzaamheid/ecologie/co2-footprint/	5
Bijlagen		
Feedback	Ook deze link is niet in te zien zonder TiU account. Zie graag een bewijsstuk tegemoet.	
Reactie	Zie bijlage energieplan van EcoFys. - EnergiezorgplanEnergiezorgUvTDefEcofys.pdf	
Conclusie	In de bijlage is inderdaad te lezen dat Tilburg voor de periode 2009-2012 groene stroom heeft ingekocht. Punten kunnen worden toegekend.	

e. De onderwijsinstelling compenseert de CO2 uitstoot van het primaire energieverbruik

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Nee	/	0
Bijlagen	/	
Feedback	/	

f. De onderwijsinstelling toont aan dat de ingekochte groene stroom bijdraagt aan meer investeringen in groene energie. Aankoop van certificaten van Scandinavische waterkrachtcentrales draagt hier bijv. niet aan bij.

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Nee	/	0
Bijlagen	/	
Feedback	/	

- g. De onderwijsinstelling is voor het eigen gebruik begonnen met de eigen opwekking van hernieuwbare energie

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Nee	/	0
Bijlagen	/	
Feedback	/	

4. Waterverbruik

a. De onderwijsinstelling publiceert haar waterverbruik

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Ja	Publiceert wel deze gegevens maar niet op de UVT-site. Rapportage wordt aan specifieke doelgroep gestuurd.	1
Bijlagen	/	
Feedback	Zijn de gegevens op aanvraag beschikbaar? Zo ja, dan zouden we ze graag ontvangen, en kunnen wellicht toch punten worden toegekend.	
Reactie	Ik krijg altijd een papieren versie, maar heb het ingescand. Hoop dat het leesbaar is. Bijlage toegevoegd: - JaaroverzichtwaterTiU2012.pdf	
Conclusie	In de bijlage zijn de gegevens inderdaad af te lezen. Aangezien de gegevens niet publiekelijk beschikbaar zijn kan slechts een deel van de punten worden toegekend.	

b. De onderwijsinstelling beperkt haar waterverbruik tot een minimum

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
?	Ja en nee, Bij recente renovaties van gebouwen wordt dit aspect structureel meegenomen. Het waterverbruik wordt door toepassing van waterbesparende voorzieningen bij het doorspoelen van de toiletten en het gebruik van kranen gereduceerd. Er wordt geen grijs tapwatercircuit toegepast.	4
Bijlagen	/	
Feedback	Is er een document waaruit duidelijke richtlijnen blijken om het waterverbruik tot een minimum te beperken?	
Reactie	Ik kan geen document laten zien, alleen dat er in eerdere stukken staat dat we bij bouw en renovatieprojecten de GreenCalc+ methodiek toepassen. Hierin staat ook de watermodule. De GreenCalc+ methodiek voor het bepalen van het waterverbruik van woningen is gebaseerd op de WPN (Water Prestatie Norm) NEN 6922. Deze norm is erop gericht het waterverbruik (gebouwgebonden, kwantitatief) terug te dringen. Uit deze rekenmethode volgt de WPC (WaterPrestatieCoëfficiënt), een verhoudingsgetal van het waterverbruik van een woning en het normverbruik van een woning.	
Conclusie	Voor bouw zijn inderdaad duidelijke richtlijnen opgesteld om waterverbruik tot een minimum te beperken. Ook bij de cateraar wordt minderen van waterverbruik als richtlijn genoemd.	

c. De onderwijsinstelling stimuleert het drinken van kraanwater d.m.v. extra watertappunten, aansluiting bij kraanwaterinitiatieven of het verminderen van de verkoop van plastic waterflesjes.

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Nee	/	0
Bijlagen	/	
Feedback	/	

- d. De onderwijsinstelling maakt gebruik van doorstroombegrenzers, perlators, grijswater, hemelwater, of andere besparingstechnieken.

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
?	Zie toelichting vraag 4B	4
Bijlagen	/	
Feedback	Is er een document beschikbaar waaruit waterbesparingstechnieken blijken?	
Reactie	/	
Conclusie	Bij bouw wordt inderdaad gebruik gemaakt van waterbesparende installaties, zoals blijkt uit de beleidsnotitie d.d. 14 augustus 2012.	

5. Afvalverwerking

- a. De onderwijsinstelling publiceert haar hoeveelheid afval (op jaarbasis), waarbij minimaal onderscheid wordt gemaakt tussen gevaarlijk en niet gevaarlijk afval.

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Ja	Publiceert wel deze gegevens maar niet op de UVT-site. Rapportage wordt aan specifieke doelgroep gestuurd.	0
Bijlagen	/	
Feedback	Zijn de gegevens op aanvraag beschikbaar? Zo ja, dan zouden we ze graag ontvangen, en kunnen wellicht toch punten worden toegekend. Wordt er onderscheid gemaakt tussen gevaarlijk en niet gevaarlijk afval? Zien we ook graag een bewijsstuk van.	
Reactie	Bijlagen toegevoegd: - afvalarbo20122015.pdf - afvalarbo20082011.pdf	
Conclusie	Er wordt alleen onderscheid gemaakt tussen restafval en oud papier. Aangezien er geen onderscheid wordt gemaakt tussen gevaarlijk en niet-gevaarlijk afval kunnen geen punten worden toegekend.	

- b. De hoeveelheid afval per student is afgenomen t.o.v. het vorig jaar

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Ja	Is echter een totaaloverzicht van afval en niet specifiek bekend per student. Afval 2011: rest afval: 288635 Kg en oud papier: 159850 Kg en afval 2012: restafval: 241112 en oud papier: 150410	1
Bijlagen	/	
Feedback	Is er een document/bewijsstuk beschikbaar waar de genoemde getallen in staan?	
Reactie	Bijlage: Zie vraag 5A	
Conclusie	Ik heb naar aanleiding van de studentenaantallen de afname per student uitgerekend (op internet te vinden, 2011: 13 573 studenten en in 2012 12 952 studenten); dit resulteert inderdaad in een vermindering van de hoeveelheid afval per student. Punten kunnen worden toegekend.	

- c. De onderwijsinstelling doet aan afvalscheiding (glas, papier, gft, plastic,)

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Glas	In het kader van duurzaamheid is men met betrekking tot de aanbesteding afvalinzameling en -verwerking nog een stap verder gegaan. Naast een aantal aan de bron gescheiden afvalsoorten (zoals glas, papier, hout, elektronica e.d.) wordt het restafval door middel van nascheiding zo veel mogelijk t.b.v. recycling en hergebruik gescheiden. Alleen het restant (naar verwachting maximaal 20% van het aangeboden restafval) wordt verbrand. Hierbij vindt energierugwinning plaats.	1
Papier		1
GFT		0
Plastic		1
Bijlagen	/	
Feedback	Klinkt goed, maar zonder bewijsstukken kunnen we geen punten toekennen. Zien we graag tegemoet.	
Reactie	Bijlagen toegevoegd:	

	- Collegebesluitafvalbeheer.pdf - Webtekstafval.docx - notitieafvalbeheerFS.11.032_versie1.5.docx
Conclusie	Uit de bijgevoegde documenten blijkt inderdaad dat glas en papier worden gescheiden. Plastic afval wordt nagescheiden. Ook blijkt uit de documenten dat tuinafval wordt gescheiden. Aangezien dit niet voor het geheel van gft geldt, kan een deel van de punten worden toegekend.

- d. De onderwijsinstelling heeft naast gescheiden afvalinzameling beleid t.a.v. afvalverwerking zoals hergebruik van meubilair of e-waste en/of afvoeren van chemisch afval

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Chemisch afval	De universiteit valt onder de regelgeving zoals die is opgenomen in artikel 14.4 van het LAP (Landelijk Afvalbeheer Plan) 2009-2021 "Afvalscheiding door bedrijven" Dit houdt in dat gevaarlijke stoffen moeten worden gescheiden conform de regeling "Scheiden en gescheiden houden van gevaarlijke afvalstoffen" en gescheiden moeten worden afgegeven. Ook andere afvalstoffen moeten worden gescheiden worden afgegeven, tenzij dit redelijkerwijs niet kan worden gevergd. Bij TiU wordt een aantal afvalstromen aan de bron gescheiden en separaat ingezameld, afgevoerd en verwerkt, via de best beschikbare en minst milieubelastende methode: Daarnaast wordt geprobeerd om het afvalvolume zoveel mogelijk te reduceren: a. Efficiënt inkopen met aandacht voor zo weinig mogelijk verpakkingsmaterialen (geen afval inkopen = geen afval verwerken); b. Afvalproductie en -verwerking waar mogelijk opnemen in contracten; c. Restproducten retourneren en laten recyclen via de leverancier (verwijderingsbijdrage).	0 0 2
Bijlagen	/	
Feedback	Is er bijvoorbeeld een bewijs van een contract voor afvalverwerking of retourneren van restproducten van elektronische apparaten en/of meubilair? Dan kunnen wellicht alle punten voor deze vraag worden toegekend.	
Reactie	Zie ook stukken vraag 5C	
Conclusie	Voor elektronische apparaten en meubilair zijn geen bewijsstukken geleverd, voor scheiding van chemisch afval wel. Derhalve kan een deel van de punten worden toegekend.	

- e. De onderwijsinstelling werkt met een milieu management systeem dat extern gecontroleerd wordt.

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Nee	Men is wel bezig om een MVO beleid op te zetten conform ISO 26000, maar dit is nog niet afgerond.	0
Bijlagen	/	
Feedback	/	

- f. De onderwijsinstelling heeft volledig inzicht in het effectief en duurzaam en maatschappelijke verantwoord hergebruik van schaarse grondstoffen uit afgeschreven (ICT) apparatuur: e-waste

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Nee	/	0
Bijlagen	/	
Feedback	/	

6. Inkoopbeleid

a. Het duurzaam inkoopbeleid is publiekelijk beschikbaar

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Ja	Tilburg University heeft de ambitie om in 2012 50% van alle inkoop te duurzaam in te kopen. Deze ambitie is in 2008 vastgelegd in een convenant tussen het Hoger Onderwijs en het Ministerie van Infrastructuur en Milieu. Dit betekent dat er bij de uitvoering van het inkoopbeleid rekening zal moeten worden gehouden met milieu- en sociale aspecten in alle fasen van het inkoopproces. Bij milieuaspecten gaat het om het effect van een product, dienst of werk op het milieu (bijv. door energie of materiaalgebruik). Bij sociale aspecten gaat het over thema's als kinderarbeid en mensenrechten. Voor haar (duurzame) inkoop verwacht Tilburg University ook van haar leveranciers een bijdrage op het gebied van MVO. Tilburg University wil op deze wijze een voorbeeld zijn voor de maatschappij.	1
Bijlagen	/	
Feedback	Bewijs ontbreekt voorsnog. Is het document met het inkoopbeleid publiekelijk toegankelijk?	
Reactie	- MDI2010RapportUniversiteitvanTilburg.pdf - Notitieinkoopbeleid_17112010_085927.pdf	
Conclusie	Aangezien het beleid niet publiekelijk terug te vinden is kunnen helaas niet alle punten worden toegekend.	

b. De onderwijsinstelling koopt voor minstens 50% duurzaam in, volgens het convenant duurzaam inkopen van Agentschap NL

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Ja	/	0
Bijlagen	/	
Feedback	Zonder bewijs kunnen helaas geen punten worden toegekend. Bewijsstukken zien we graag tegemoet.	
Reactie	Bijlage toegevoegd: - InkoopbeleidTiU2013.docx	
Conclusie	In de bijlage staat dat Tilburg University de ambitie heeft om in 2012 50% duurzaam in te kopen. Er is echter uit het bewijs niet op te maken dat dit daadwerkelijk gebeurt. Daarom kunnen geen punten worden toegekend.	

c. De onderwijsinstelling koopt voor 100% duurzaam in

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Nee	/	0
Bijlagen	/	
Feedback	/	

- d. De onderwijsinstelling gebruikt 100% milieu gecertificeerd papier voor printpapier en readers

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Ja	De aanbesteding voor de inkoop van duurzaam print- en kopieerpapier met het EU-ECO-label is uitgevoerd	4
Bijlagen		
Feedback	Zonder bewijs kunnen helaas geen punten worden toegekend. Bewijsstukken zien we graag tegemoet.	
Reactie	Bijlagen toegevoegd: - ECMNL10503MemoCO2footprintTiU.pdf - PapiermetECOlabel.pdf	
Conclusie	Goedgekeurd	

7. Duurzaam voedsel

- a. In de aanbesteding voor de cateraar zijn duidelijke richtlijnen opgenomen met betrekking tot milieu, eerlijke handel en dierenwelzijn standaarden

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Ja	Tilburg University hecht aan haar positieve als onderdeel van de samenleving. Van catering-exploitanten wordt een positieve en proactieve houding verwacht ten aanzien van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Dit moet in ieder geval tot uitdrukking komen in aspecten als milieuzorg, duurzaamheid en goed werkgeverschap. TiU heeft voor de aanbesteding van de catering de eisen en uitgangspunten gehanteerd zoals die zijn opgenomen in de 'Criteria voor duurzaam inkopen van Catering'. De opdrachtnemers dienen hierdoor proactief mee te denken over mogelijkheden om duurzaam ondernemen verder te integreren in hun bedrijfsvoering. Inzet van materialen, middelen en machines dient te voldoen aan alle wettelijke arbo- en milieu-regelgeving. Alle elektrische apparatuur dient te zijn voorzien van een CE-markering. Tevens dienen de opdrachtnemers er op toe te zien dat de te gebruiken arbeidsmiddelen schoon en representatief zijn. Voorts dient te worden voldaan aan de volgende uitgangspunten: • Gebruik maken van verpakkingen met een lage milieubelasting in de levenscyclus zoals papier, kartonlaminaat, afbreekbaar plastic; • Vuilniszakken gebruiken van polipropyleen of polyethyleen; • Milieuvriendelijke Eco-schoonmaakmiddelen gebruiken; • Bronscheiding en reductie van afvalstromen; • Retour nemen van emballage en verpakkingsmaterialen; • Aanbieden van duurzame voedingsmiddelen (zoals Fairtrade, MSC, Bio, UTZ); • Veilige werkomgeving voor medewerkers.	3
Bijlagen	/	
Feedback	Is er een bewijsstuk/bewijsstukken beschikbaar waaruit blijkt dat TiU de Criteria voor duurzaam inkopen van Catering hanteert? Zonder bewijs kunnen er helaas geen punten worden toegekend.	
Reactie	Bijlagen toegevoegd: - procesMVOnotitieCvBDEF13maart2013.docx - inkoopbeleidTiU.doc	
Conclusie	Uit de monitor duurzaam inkopen 2010 blijkt inderdaad dat het percentage duurzaam inkopen bij aanbesteding catering 100% is.	

- b. Producten die worden verkocht door de cateraar of worden aangeboden in drank en snoepautomaten voeren het EKO-keurmerk of het Europese bio-keurmerk

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Deels	/	1
Bijlagen	/	
Feedback	Zien we graag een bewijsstuk van tegemoet.	
Reactie	/	
Conclusie	Uit de beleidsnotitie d.d. 14 augustus 2012 blijkt dat het percentage duurzame producten 12 % is, waarvan de helft hoofdzakelijk biologische producten.	

- c. Tropische producten die worden verkocht door de cateraar of worden aangeboden in koffie- frisdrank- en snoepautomaten zoals koffie, thee, chocolade en bananen zijn gecertificeerd door Max Havelaar/Fairtrade, Utz Certified of Rainforest Alliance

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Nee	/	0
Bijlagen	/	
Feedback	/	

- d. De onderwijsinstelling heeft duidelijke doelstellingen om voedselverspilling tegen te gaan

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
?	/	0
Bijlagen	/	
Feedback	Zijn hier bij de aanbesteding van de cateraar bijvoorbeeld afspraken over gemaakt?	
Reactie	Zie inkoopbeleid 7a	
Conclusie	In de bijgevoegde documenten is hier niets over terug te lezen. Derhalve kunnen geen punten worden toegekend.	

8. Nieuwbouw & Renovatie

- a. Voor nieuwbouw en renovatie zijn duurzaamheidscriteria vastgesteld in een beleidsdocument en dit is publiekelijk beschikbaar

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Ja	Zie: http://www.pianoo.nl/sites/default/files/documents/gerelateerd/volledige_criteriadocument_kantoorgebouwen_renovatie.pdf en het arbo & milieujaarverslag	6
Bijlagen		
Feedback	Goedgekeurd door eerder bewijsmateriaal	

9. Betrokkenheid staf en studenten

- a. De onderwijsinstelling heeft een publieke website of portal om studenten en medewerkers te informeren en om betrokkenheid bij duurzaamheidsinitiatieven te genereren

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Ja	Het TSC is hier een voorbeeld van?	4
Bijlagen	/	
Feedback	Wat is de link van deze website/portal? We zien graag bewijs tegemoet.	
Reactie	Zie http://www.tilburguniversity.edu/nl/thema/duurzaamheid/meer-nieuws/tilburg-sustainability-center-geopend/	
Conclusie	Goedgekeurd	

- b. Studenten worden actief betrokken bij samenstellen van duurzaamheidsbeleid enz. bijv via de studentenraad oid.

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Nee	Via de U-raad	0
Bijlagen	/	
Feedback	Zijn er notulen beschikbaar van de U-raad waaruit blijkt dat het onderwerp duurzaamheid aan de orde is geweest? Dan kan wellicht toch (een deel van) de punten worden toegekend.	
Reactie	Bijlage toegevoegd: - UR1431NotitieDuurzaamheid.pdf	
Conclusie	Uit de notulen blijkt niet dat er een studentvertegenwoordiger aanwezig was, derhalve kunnen geen punten worden toegekend.	

- c. Per 5.000 studenten wordt minimaal 1 fte ingevuld door duurzaamheidsmedewerkers.

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Nee	/	0
Bijlagen	/	
Feedback	/	

- d. De onderwijsinstelling faciliteert extra-curriculaire activiteiten gericht op duurzaamheid.

Antwoord	Toelichting/bijlagen	Punten
Nee	/	0
Bijlagen	/	
Feedback	/	